

Actueel: Vanuit het bestuur

Vervolg gesprek met staatsecretaris Blokhuis over excuus voor behandeling "moffenmeiden"

Het vervolg op ons gesprek in december jl. kwam niet vanzelf, we hebben er achterheen moeten zitten, maar er komt dan nu een gesprek over onderzoek door de Nederlandse overheid naar haar houding bij de Volksgerichten tegen "moffenmeiden". Zie hierover verder in dit NieuwsBulletin.

Ook het Comité 4 en 5 mei zal in haar tijdschrift aandacht aan dit onderwerp besteden. Dat is een eerste stap in erkenning van wat er is gebeurd. We merken dat er meer bereidheid is om naar de zwarte bladzijden te kijken, waarvan er nog vele zijn. Er blijft werk aan de winkel voor Herkenning!

Contactmiddag op 30 maart over Herdenken.

Herdenken roept bij ons nog altijd veel emotie op, het dubbele gevoel dat velen van ons hebben bij de officiële herdenkingen.

Hoe gaan we daarmee om en moet daar ook iets in veranderen? De middag was bedoeld om daar met elkaar over te praten en de conclusies mee te nemen in een gesprek met het Comité 4en5 mei.

Een groot aantal mensen had zich aangemeld, een verslag over deze middag leest u elders in dit NieuwsBulletin.

Film over een "moffenmeisje"

De publiciteit over de excuusactie heeft een kleinzoon er toe geïnspireerd om een gedramatiseerde korte film over zijn grootmoeder te maken. U heeft daarover al bericht per mail ontvangen, in dit NieuwsBulletin B kunt u zijn verhaal nog nalezen. Herkenning heeft ook bijgedragen om deze film financieel mogelijk te maken en u kunt deze t.z.t. ook bekijken op onze website.

Heeft u een beroep gedaan voor ontheffing van het kopieverbod bij het CABR?

Laat het ons dan weten, we blijven graag op de hoogte vanwege ons overleg met het Nationaal Archief.

Heeft u uw donatie voor dit jaar al betaald?

Graag herinneren we u eraan dat we nu echt genoodzaakt zijn om dit bedrag iets te verhogen van €20,- naar € 25,-

Kijkt u wel eens op onze website?

U vindt daar de meest recente aankondigingen van interessante bijeenkomsten, van boekuitgaven en documentaires. Heeft u zelf een interessant bericht of aankondiging? Neemt u dan contact op met secretariaat@werkgroepherkenning.nl of met onze websitebeheerder Frans.ten.Veen@werkgroepherkenning.nl

Onze website is ook een archief, waar veel mensen gebruik van maken om iets op te zoeken over Kinderen van foute ouders en hun geschiedenis. De meeste verzoeken om informatie en nieuwe donateurs komen via de website.

Als donateur krijgt u van ons:

- een keer per kwartaal ons NieuwsBulletin per post of per mail met daarin onder meer aandacht voor boeken, bijeenkomsten en andere wetenswaardigheden.
- voor iedere bijeenkomst een uitnodiging per post of per mail
- regelmatig berichten per mail met actueel nieuws.

Nieuwe donateurs

Heel verheugend is het dat we nog steeds nieuwe donateurs krijgen, mensen weten ons te vinden en waarderen wat we doen.

Wij wensen u sterkte in deze herdenkingstijd en hopen met u dat het een mooi voorjaar wordt.

Met hartelijke groet, het bestuur

Nationale herdenking 2015 Bron: ANP

Voor aankondiging: Contactmiddag 22 juni

Hou alvast uw agenda vrij. U ontvangt binnenkort een uitnodiging per mail met meer informatie.

Een begin van erkenning!

Op 24 oktober stuurde het bestuur van Herkenning een brief aan premier Rutte met het verzoek om namens de Nederlandse staat 73 jaar na de tweede wereldoorlog excuses aan te bieden aan 'moffenmeiden' die tijdens volksgerichten, kort na de bevrijding, zijn vernederd, mishandeld en geïnterneerd.

In onze brief deden wij een oproep aan de regering om, in navolging van de Noorse premier Solberg, excuses aan te bieden voor de vernederingen die Nederlandse 'moffenmeiden' na de bevrijding ondergingen.

Overweldigende reacties

De reacties op dit verzoek waren overweldigend. Alle grote landelijke media, vele donateurs en niet donateurs hebben gereageerd op onze brief.

Bestuursleden van Herkenning zijn geïnterviewd en op TV, radio en in de landelijke dagbladen hebben wij onze actie kunnen toelichten. Onder andere in de journaals, actualiteiten programma's en opiniepagina's verschenen reacties op ons verzoek.

De reacties waren gemengd, maar zijn overwegend positief te noemen. We hebben gemerkt dat heel veel Nederlanders niet of nauwelijks op de hoogte zijn van de aard en omvang van de volksgerichten, zoals die hebben plaats gehad.

Staatssecretaris Paul Blokhuis

Gesprek met staatssecretaris Blokhuis 4 december 2018

Kort na het versturen van onze brief aan premier Rutte, ontvingen wij een uitnodiging van staatssecretaris Blokhuis voor een gesprek op het ministerie over ons verzoek om excuses.

Op 4 december hadden Cuny Holthuis-Buve en Rosanne Buis namens het bestuur, en Monica Diederichs als auteur en deskundige op dit thema, een gesprek met de staatssecretaris.

In het gesprek hebben wij de gelegenheid gekregen ons verzoek nader toe te lichten. We hebben onder meer met de staatssecretaris gesproken over de historische feiten, over de rol van de Ordediensten en de Binnenlandse strijdkrachten, overeenkomsten met de situatie in Noorwegen, en de betekenis van erkenning en rekenschap over deze gebeurtenissen.

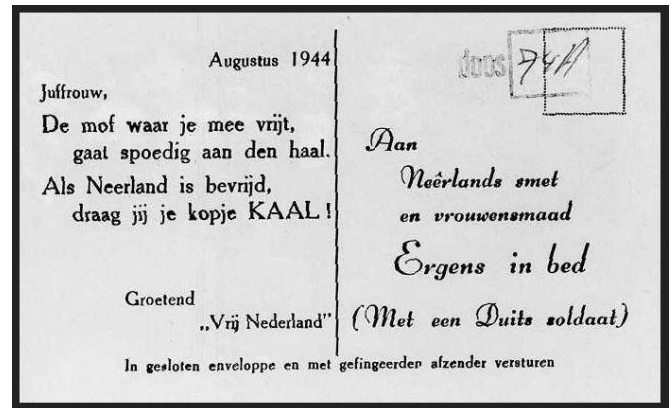
Vervolg gesprek ministerie van VWS 8 april 2019 Update: Kleine stapjes voorwaarts

Op 8 april sprak Herkenning opnieuw met het ministerie van VWS. Ditmaal niet met de staatssecretaris, maar met vertegenwoordigers van de directie die zich bezig houdt met oorlogsgetroffenen.

Op onze vraag om onderzoek te laten doen naar de gebeurtenissen die zich na 5 mei 1945 voltrokken en welke rol de overheid hierbij vervulde, kregen we helaas geen toezegging.

Wel is er steun voor ons voorstel om met behulp van educatie (denk aan een tentoonstelling, of lesbrief voor middelbare scholieren) meer bekendheid te geven aan het lot dat 'moffenmeiden' en andere van collaboratie verdachte Nederlanders trof.

Ook is er de bereidheid om publiekelijk stil te staan bij de zwarte bladzij in de naoorlogse geschiedenis en vanuit de politiek hier iets over te zeggen. Over hoe en wanneer dat zal gebeuren wordt nog overlegd met ons.

Oproep tot kaalscheren van 'moffenmeiden'

Thema: Interview Henk Eefting

Vorig jaar vroeg Omroep Gelderland mij om medewerking aan hun programma, ik citeer: "75 jaar vrijheid is een multimediaal project van Omroep Gelderland met een wekelijks televisiemagazine, een eigen website en social media kanalen. In samenwerking met het Vfonds en de Provincie Gelderland werken we toe naar de viering van 75 jaar bevrijding in 2020". De Omroep wilde mij interviewen over de interneringskampen en de Bijzondere Gerechtshoven.

Ik heb dat uitgebreid beschreven in mijn tweede boek "De Bijzondere Rechtspleging 1944-1952". De opnames hebben inmiddels plaats gevonden op 19 december vorig jaar in het Infanterie Schietkamp (ISK) in Harskamp en op 4 maart in Insula Dei aan de Velperweg in Arnhem.

Foto Interneringskamp 'De Harskamp'. Bron: GaHetNa

Meteen na de Tweede Wereldoorlog was het schietkamp een interneringskamp voor militairen van 34 SS Freiwilligen Grenadier Division Landstorm Nederland. De helft Duitsers, de helft Nederlanders. Onze landgenoten hadden alleen getekend voor inzet in Nederland. Na hun overgave werden ze door het Canadese leger verzameld in Ede en afgemarcheerd naar Harskamp. De Duitsers werden naar hun Heimat afgevoerd en de Nederlanders werden in oude paardenstallen ondergebracht. De Canadezen behandelden hen (terecht) als krijgsgevangenen. Ze hadden recht op onderdak, eten, drinken en een fatsoenlijke behandeling.

Op 25 juni kwam daar abrupt een eind aan toen het 1ste bataljon Stoottroepen de wacht overnam. Vanaf de landingen bij Arnhem waren ze elkaars tegenstanders geweest en die houding zetten de "Stooters" in het kamp voort. Commandant Scholten had bepaald dat er 's nachts in de stallen geen licht mocht worden gemaakt. Zo ja, meteen schieten. En dat gebeurde. Een

groot deel van de SS-ers ging buiten de gebouwen ligsleuven graven waardoor ze gedekt waren tegen vlakbaanvuur. Uiteindelijk waren er 11 doden te betreuren.

Bij de bewakers ontbrak het aan discipline en gezagsverhoudingen. Ze pisten in de soep van de gedetineerden. Ze waren niet militair geschoold. Bij hun vertrek was de kazerne leeggeplunderd. De Parlementaire Commissie stelde een onderzoek in en kwam tot een aantal nietszeggende conclusies. Scholten en zijn staf werden ontslagen. Of ze gestraft zijn weet ik niet.

In Arnhem werd ik in Insula Dei, het vroegere (Bijzondere) Gerechtshof, bevraagd over de Bijzondere Gerechtshoven. Ik kreeg alle gelegenheid om de kwalijke kanten van die Rechtspleging aan de kaak te stellen, zoals de invoering van het Tribunaalbesluit waarin het lidmaatschap van de NSB strafbaar werd gesteld, terwijl dat vóór de oorlog was toegestaan. Ook de volstreekte chaos in de kampen heb ik genoemd en toegelicht en de onnodige doden die er zijn gevallen. En dat het meer dan een jaar heeft geduurd voor er een kampreglement was. Ook het zeer kwalijke optreden van koningin Wilhelmina heb ik genoemd. Zij vond immers dat alle NSB'ers het land moesten verlaten. Alle opnames worden maandag 25 maart door TV-Gelderland uitgezonden.

Henk Eefting

Een zoon voor de Führer. Auteur Roel van Duijn . Uitgeverij Boom

De hoofdpersoon van dit boek is Julia op ten Noort, de moeder van 'een zoon voor de Führer'. Julia op ten Noort was een adellijke dame met een charisma. Zij heeft een actieve rol gespeeld eerst in de Buchman beweging, voorloper van de Morele Herbewapening, vervolgens in het nationaal-socialisme en wel in de SS. Van de Nederlanders stond zij samen met Rost van Tonningen het dichtst bij Himmler. Tonningen. Jarenlang was zij prominent in de nazi-vrouwenbeweging.

Zij heeft als ongehuwde moeder een zoon ter wereld gebracht in een Lebensborn huis. De auteur beschrijft haar leven en verdiept zich in motieven voor haar stappen. Het is al prijzenswaardig dat de auteur zich heeft verdiept in de motieven van iemand die in de fout is gegaan en bovendien komt hij tot een genuanceerd beeld. Hij blijft haar als persoon beschouwen en wijst haar niet volledig af. Dat is moedig want nog steeds enigszins tegen de mainstream in. Het is heel wat voor iemand die niet door leeftijd meer afstand heeft, maar midden in de tijd van het strikte zwart-wit-schema is opgegroeid en gevormd.

Zoals hij het formuleert in een 'veilig antifascistische wereld' (pag. 11). Het is dan ook moeilijk, want als het hem begint op te vallen dat er parallellen zijn tussen hem en zijn hoofdpersoon, Julia op ten Noord, de moeder van 'de zoon voor de Führer', dan schaamt hij zich eerst

en verbergt hij de notities daarover aanvankelijk in een la. Verdienstelijk is ook dat de schrijver inzicht geeft in de adel, waartoe de hoofdpersoon behoorde en van wie velen als zij de nationaal-socialistische beweging hebben aangehangen. Een goede bijdrage aan een wat onderbelicht facet. Veel adellijken passeren de revue in dit boek. Wie zich al eerder verdiepte in dit facet weet van het SS Reiterkorps van louter adel. Het adellijk milieu van de hoofdpersoon was verdeeld over haar stappen. Van Duyn heeft veel en bewonderenswaardig vasthoudend onderzoek gedaan voor dit boek. Hij heeft ook haar levensgeschiedenis van na de oorlog in kaart gebracht.

Julia op ten Noort leefde na de oorlog eerst een tijd ongemoeid in Duitsland. Na een relatief korte straf in Nederland vestigde ze zich weer in Duitsland. Zij huwde en scheidde weer, hield contact met mede oud-SS-vrouwen en ontwikkelde zich als boeddha-lerares met raadgevende praktijk. In haar laatste jaren heeft zij zich onthecht van de status van haar adellijke titel, van riant woonruimte en van haar bezittingen. De auteur heeft ook moeite gedaan om de biografie van haar Lebensborn kind, een zoon met de naam Heinrich te volgen. De zoon die hij in de titel van het boek centraal heeft gesteld. Hij was haar bijdrage om een zuiver ras te kweken, haar utopie, zoals de schrijver dat benoemt. Hij moet van zijn moeder zijn vervreemd en is tragisch aan zijn eind gekomen. Hij vertoonde zelf-destructief gedrag. De auteur heeft er veel werk van gemaakt, heel speciaal ook van wie de vader moet zijn geweest, maar de gegevens zijn schaars. Het blijft speculatie.

En dat is kenmerkend voor dit boek. Heel vaak noteer ik in de marge: is dat nou wel zo, als de auteur stellig iets beweert. Er zijn veel bronvermeldingen maar ook heel veel beweringen zonder bron. Wat deze auteur heel vaak doet is een vraag opwerpen en in die al in de volgende zin als positief beantwoord aan te nemen. De auteur laat zijn fantasie de vrije loop. En dat is zijn kracht. Dat levert heel veel goede hypothesen op. Een overvloed van 'het kan', 'mogelijk' 'ik veronderstel'. Bij gebrek aan bron volgt geen toetsing.

Roel van Duyn kan zich heel eind weegs inleven in Julia. Hij stelt vast dat zijn gezin van herkomst spiritueel en cultureel dicht bij dat van Julia stond. Afkeer van materialisme, geloof in spirituele kracht, interesse in familiestambomen, zendingsdrift voor een spirituele beweging. (Bij Julia: de beweging van Buchman, de latere Morele Herbewapening – (Bij Roel: de Theosofie). Hij deelt met haar een elitaire opvoeding en het utopisme met geloof dat de mens die in het ideaal zou passen (pag. 268), utopisme waar hij van vaststelt, dat hij er niet snel genoeg op terugkwam. (pag. 273) Hij kan zich goed voorstellen dat hij voor de tweede wereldoorlog mee zou zijn gaan marcheren met de zwarte uniformen.

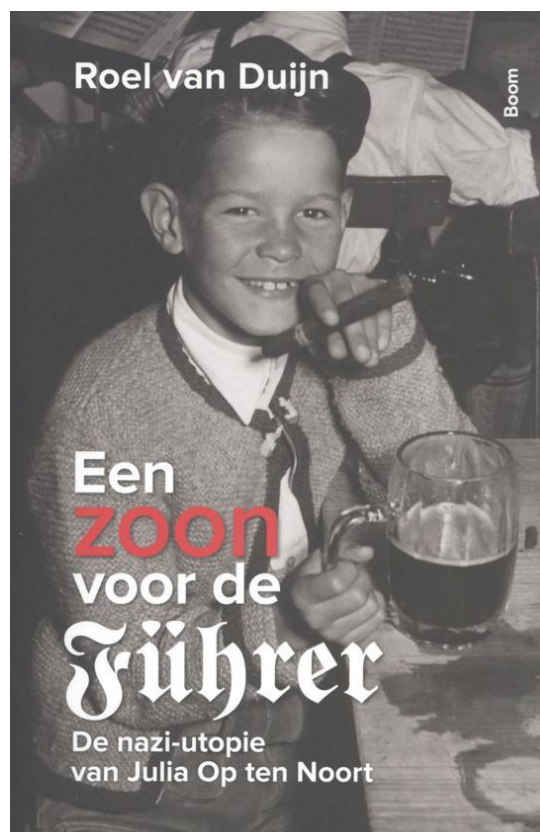
Het siert de auteur dat hij onder ogen heeft durven zien welke parallellen er tussen hem en zijn hoofdpersoon lopen en die in zijn boek heeft opgenomen. Nog moediger dan alleen een genuanceerde benadering. Daarbij moet aangetekend, dat zijn positie bij die

vergelijking relatief veilig is, zijn ouders zijn niet na de oorlog aan de eeuwigdurende schande overgeleverd, en hij zal dus niet afgerekend kunnen worden op zijn achtergrond, zoals de verdedigers van het zwart-witschema hebben gedaan met kinderen van ouders die wel in de fout zijn gegaan.

De auteur velt een eindoordeel over Julia en zet dat af tegen een gunstige beoordeling van zichzelf. Twee keer beëindigt hij de vergelijking. De eerste keer als hij in zijn fantasie mee marcheert met de zwarte uniformen komt hij in zijn fantasie bezinning als hij schimpscheuten van zijn vrienden hoort. Dat overtuigt niet! Wat als die 'vrienden' zich anders zouden hebben gedragen! De tweede keer neemt hij definitief afstand van Julia. Omdat hij wèl met het utopisme gebroken heeft. Roel van Duyn vertelt dat hij het utopisme afgezworen en is 'lid van de NAVO' geworden. Hij stelde zich achter de bombardementen op Servië. Hij kiest voor een sterk leger. Maar wat verstaat hij onder utopisme? Dat is een begrip dat zó wordt opgerekend. Je zult toch preciezer moeten omschrijven wat je er mee bedoelt.

Ik heb vragen bij de relevantie die de schrijver aan zijn boek toeschrijft. Zijn verhaal over Julia loopt uit op constateren dat opnieuw racisme en autoritaire systemen populair zijn. Hij meent dat met het doorgronden van een aanhangster van zo'n systeem een bijdrage te leveren aan de bestrijding daarvan. En zijn verhaal over Julia loopt uit op inzicht dat en hoe vrouwen kunnen bijdragen aan die systemen. Maar het blijft me onduidelijk wat dat zou kunnen helpen. Het is een leesbaar, goed geschreven boek.

Martijn Lindt

Boekomslag

In herinnering aan Tine Bookelman

Tine was jarenlang binnen Herkenning een begrip. Sprak je over Tine, dan wist iedereen meteen over wie je het had. Want vanaf het begin heeft zij zich ingezet voor onze organisatie, als bestuurslid, als begeleidster van praatgroepen, als begeleidster van de regiofunctionarissen, als trouw verzamelaarster van krantenknipsels die over voor ons interessante onderwerpen gingen, als telefonisch contactpersoon, ja wat heeft Tine niet gedaan binnen Herkenning? Ze bracht haar eigen ervaringen als kind van de oorlog mee, maar ook haar beroepsmatige kennis als maatschappelijk werkster en later sociaal-psychiatrisch verpleegkundige.

In het begin zat ik als enig 'jonkie' in het bestuur, samen met mensen die gemiddeld 10 tot 15 jaar ouder waren dan ik. Die een al of niet prettige jeugd voor de oorlog hadden gehad, die herinneringen, soms vreselijk traumatische, aan de oorlog hadden en met elkaar probeerden we grip te krijgen op het verleden dat nog zo vaak als stoorzender in ons leven optrad. Er hing bij onze discussies een beetje de sfeer van: wat weet zij – dat jonkie – daar nou van, ze is wel in de oorlog geboren, maar ze heeft geen herinneringen. Niet dat dat uitgesproken werd en erge hinder had ik er ook niet van, maar ik voelde me evenmin helemaal voor vol aangezien.

Tot die vergadering dat Tine zei: 'Ik heb iets heel belangrijks ontdekt. Wij 'oudjes' denken dat de oorlog ons leven door en door beïnvloed heeft, veel meer dan van de jongere lotgenoten, maar het is net andersom: zij hebben deze wereld leren kennen als een wereld in chaos en zij hebben als baby's en kleuters de spanning opgezogen, die was de basis van hun leven. Ze hebben nooit een 'normale' wereld gekend. Bij het verwerken van het verleden was er voor hen geen leuke vooroorlogse tijd om op terug te vallen. En dan moesten ze er later maar achter zien te komen waar hun gevoelens van gemis, verdriet, spanning en angst vandaan kwamen.'

Wat voelde ik me vanaf dat moment aanvaard! En hoe juist bleek Tine's analyse te zijn toen later ik lezingen gaf over kinderen van de oorlog. Dan vertelde ik over mijn eerste bezoek aan het strand van Wassenaar: de zee stond nog vol met betonnen palen en prikkeldraad. Toen ik een poos later weer aan zee was, waren die palen weg. Ik zei tegen mijn moeder, heel verontwaardigd: 'Wat hebben ze nou gedaan? Die palen zijn weg'. De zee was voor mij de zee niet meer, want mijn eerste beeld van de zee was er een van een watervlakte met palen en prikkeldraad. Dat dát beeld nu juist het abnormale beeld was, dat wist ik toch niet, ik had de zee toch nog nooit anders gekend!

Als ik aan Tine denk, dan zie ik haar in gedachten haar mouwen opstropen, letterlijk en figuurlijk aan de slag gaan met datgene wat op haar pad kwam. Kort en krachtig. Als er een interessante uitzending op de tv verwacht werd, belde ze op: 'Tine, vanavond op Nederland 2, om 20 over 8, een documentaire over....'. Dan hing ze op en belde ze de volgende lotgenoot. Stoere Tine, maar met een hart vol compassie voor alle mensen die op wat voor manier dan ook door het leven in de kreukels waren geraakt. Die diepe medemenselijkheid liet ze niet makkelijk zien, het was een emotie die haar voedde en die uit haar daden bleek.

Lieve Tine, dankjewel voor alles wat je voor Herkenning hebt gedaan!

Gonda Scheffel-Baars

Lezingenserie Helden en Schurken van 6 januari tot 15 mei 2019 in het Verzetsmuseum Amsterdam

Ik bezocht in het Verzetsmuseum de jaarlijkse vijfdelige lezingenserie. Elke maand is er een lezing, met een eigen thema, dat altijd te maken heeft met de bezetting. In 2019 staat in elke lezing een recent verschenen historische biografie centraal. Op 20 februari was de tweede lezing van dit jaar over het boek: Oorlogszoon. Clairy Polak was in gesprek met de schrijver Ivo Weyel over zijn boek Oorlogszoon, De onderduikers van mijn vader en het leven daarna. In deze lezing gaf Inez Schelfhout, GZ-psycholoog bij Centrum '45, gespecialiseerd in tweede en derde-generatieproblematiek toelichting over verschillende besproken thema's.

Het boek Oorlogszoon is een autobiografisch schrijven van Ivo Weyel en zijn vader. Het was een boeiende middag. De journalistieke achtergrond van Clairy Polak en Ivo Weyel maakte dat hun gesprek stroomde met humor, zelfspot en vele thema's over schuld, schaamte en het zwijgen. Het zwijgen van Ivo's vader over de oorlog en het onderduiken was in het gezin niet bespreekbaar. Na de dood van eerst zijn vader en later zijn moeder kwamen de vele dagboeken van zijn vader tevoorschijn. Zijn vader had zijn leven lang gezwegen over zijn verleden, maar had het wél opgeschreven vol met feiten en persoonlijke ervaringen.

Inez Schelfhout kon een en ander toelichten door haar specialisatie in het werken met de intergenerationele problematiek. Het herkenbare van de tweede en derde generatie- problematiek van haar cliënten groep die heel sterk empathisch is naar andere mensen. De herkenbare gevoelige snaar: "het als kind al hebben aangevoeld, het niet doorvragen bij vader, het hoeft hier niet over te gaan, het zwijgen dat werd opgelegd, wat er niet is hoeft niet besproken te worden. Waar je het niet over hebt, bestaat niet- anders zijn wij verloren- wij moeten bij elkaar blijven"

Inez Schelfhout noemde het belang van een boek schrijven. Het doorbreekt het algehele stilzwijgen en je dient de maatschappij er mee. Het leven wordt er lichter van, door meer los te komen van je familiegeschiedenis. En dat wat er is gebeurd, mag nooit vergeten worden.

Lenie Degen

Boekomslag

De auteur

Verslag donateursdag 30 maart 2019: *Vrede is niet zonder ballast*

Voorzitter Cuny Holthuis-Buve opent de dag en leidt het thema: 'Wat betekent herdenken voor ons?' in aan de hand van de cartoon die te vinden is op de website van het Comité 4 en 5 mei: een duif met een raket op zijn staart: 'The ballast of freedom'.

Vrede is niet zonder ballast

De jaarlijkse herdenkingen van het einde van de Tweede Wereldoorlog op 4 en 5 mei zijn voor de achterban van Herkenning vaak gevuld met pijnlijke herinneringen en tegenstrijdige gevoelens. Daar staan we vanmiddag bij stil en spreken hierover in kleine groepjes.

Betrokkenheid bij nationale herdenking

Dit jaar beginnen we met het jaar van 75 jaar vrijheid. Wat betekent dit jaar waarin we worden geconfronteerd met herdenken?

Sinds ongeveer 10 jaar Kijken we positiever of negatiever aan tegen herdenken dan 5 jaar geleden toen we daar een enquête over hebben gehouden? wordt Herkenning uitgenodigd voor de Nationale herdenking op de dam. Op een bredere manier hierbij betrokken worden is nog niet het geval.

Vervolg gesprek staatssecretaris Blokhuis

Op dit moment zijn we nog in gesprek met VWS over de vraag of in Nederland, evenals in Noorwegen, een officieel excuus kan komen voor de behandeling van de zogeheten 'moffenmeiden'. Langzamerhand ontstaat het idee dat de Nederlandse regering hierin nog een weg heeft te gaan.

Op 8 april vervolgen we het eerste gesprek. We bespreken dan een voorstel voor verder onderzoek naar wat er gebeurd is in die periode. Herkenning zal aandringen op grondig onderzoek naar de gebeurtenissen in 1945 waarbij Nederlandse ordetroepen een rol speelden.

Onlangs zijn 16 kinderen uit de achterban van Herkenning geïnterviewd door Raad van de Kinderbescherming over onze ervaringen in relatie tot wat kinderen van IS bijvoorbeeld meemaken en nodig hebben. Wat doet het met een kind als ouders bepaalde keuzes maken?

Hoe beleven wij 75 jaar herdenken?

We hebben gekeken naar kernwoorden die voor ons 75 jaar herdenking vertegenwoordigen. Daarover hebben we gesproken in groepjes en vervolgens besproken we wat er nog zou moeten gebeuren.

Terugkoppeling groepjes

- Ik heb last van het tromgeroffel op 4 en 5 mei. Je moet de degen juist wegstoppen.
- Je kunt mij altijd opvegen op 4 mei.
- Buitengesloten voelen
- Armoede
- Ontwrichting, ook nog jaren na de oorlog.
- In chaos worden goeden en kwaden aangewezen
- Gevaar (BS-ers *staan* op wacht bij de monumenten)
- Positief: De samenleving is aan het bewegen richting openheid. De behoefte om te willen weten groeit. Wij hebben te zorgen dat ze het ook weten.
- Erkenning bewerkstelligen kan door educatie en publiciteit; geschiedenisboeken aanpassen; kennisoverdracht.
- Het is goed als er een onafhankelijk onderzoek komt naar wat de kinderen hebben ervaren. Archeologie van de feiten.
- Ik heb bezwaar tegen de term 'foute' ouders.
- Onbegrip, confrontatie, taboe.
- Er is behoefte aan een mentaliteitsverandering door kennisoverdracht. We hebben zoveel communicatiemiddelen. Visualiseren van de geschiedenis..
- We kunnen niets meer veranderen aan de afgelopen generatie, wel aan de volgende. Onze maatschappelijk traumatische achtergrond wordt niet begrepen in de Nederlandse samenleving.
- De overheid moet rekenschap geven van deze zwarte bladzij in de geschiedenis.
- Er moet openheid komen over wat fout is gegaan. Er is weinig onderzoek gedaan. Het NIOD reproduceert de romantische visie op het verzet van de Nederlandse bevolking.
- Er moet geen romantische waarheid over WO2 verteld worden; maar over wat echt gebeurd is en nog niet verteld is. Oorlog maakt alleen maar slachtoffers. De heroïsche 'Soldaat van Oranje' kant moet er een beetje af.
- Bij herdenken moeten we alle slachtoffers herdenken. Het gaat nu niet over ons.
- Openheid vordert langzaam.
- Het gaat over kinderen van...
- Vrijheid in verbinding: hopelijk bereiken we dat eens. Empathie, luisteren naar elkaar.

Gedicht

We besloten de middag met de voorlezing van een indrukwekkend gedicht, geschreven door de moeder van Monique van de Laar voor haar dochters. U vindt het gedicht op onze website.

Kinderen van de Repressie. Hoe Vlaanderen worstelt met de bestraffing van de collaboratie.
door **Koen Aerts**
uitgeverij **Polis** ISBN 9789463101868

'Benevens een weinig wit en een weinig zwart is er tijdens de Tweede Wereldoorlog zeer veel grijs geweest'. Deze uitspraak in dit boek laat zien hoe er in Vlaanderen tegen de oorlog wordt aangekeken. Het 'Grijs Verleden' van Chris van der Heijden, dat hier voor veel weerstand zorgde, is in Vlaanderen wel geaccepteerd.
Wij kregen als Herkenning, heel attent, dit boek toegestuurd door de uitgever met het verzoek het te recenseren.

Een bijzonder interessant boek over hoe het de foute Vlamingen en hun kinderen is vergaan in België. Najaar 2017 was er al een documentaire serie over dit onderwerp op de Vlaamse televisie, een groot aantal kinderen uit foute gezinnen vertelden daarin hun verhaal. En nu is er dan dit boek, dat een zeer gedegen en genuanceerd overzicht geeft van de geschiedenis van wat men in Vlaanderen 'de Zwartten' noemt. En de afrekening met hen heet de Repressie, afgeleid van het franse répression = bestraffing.

Het gaat om circa 100.000 Belgen en om 300.000 tot 400.000 nabestaanden in de tweede generatie, een aantal dat percentueel vergelijkbaar is met Nederland. Koen Aerts wil in dit boek laten zien hoe de staat, de samenleving en de politiek met deze kinderen is omgegaan. Hoe is het hen vergaan? Werden ze door de overheid met rust gelaten of als verlengstuk van hun ouders gezien? En hoe worden ze door de samenleving gezien? En wat gebeurt er als de ouders weer vrij komen, blijven ze dan onder de radar of verenigen ze zich dan juist?

Aerts brengt het allemaal in kaart met veel gevoel voor de kinderen. Hun geschiedenis verschilt op een aantal punten met de situatie in Nederland, maar er zijn ook overeenkomsten.

Het geweld bij het arresteren, en in de interneringskampen, de confiscaties en het plunderen van de huizen van de Zwartten, kinderen die elders worden ongebracht: wij hebben het in Nederland ook meegemaakt.

De verschillen met Nederland zien we vooral bij de naoorlogse opbloei van de Vlaams - nationalistische beweging, en de verweving daarvan met de Vlaamse politiek. Nogal wat bekende politici en kerkelijke autoriteiten komen uit 'zwarte' families en schamen zich daar niet voor. Een ministerpresident en een kardinaal die kind van foute ouders zijn? Een in Nederland ondenkbare situatie!
Hoe is deze situatie ontstaan?

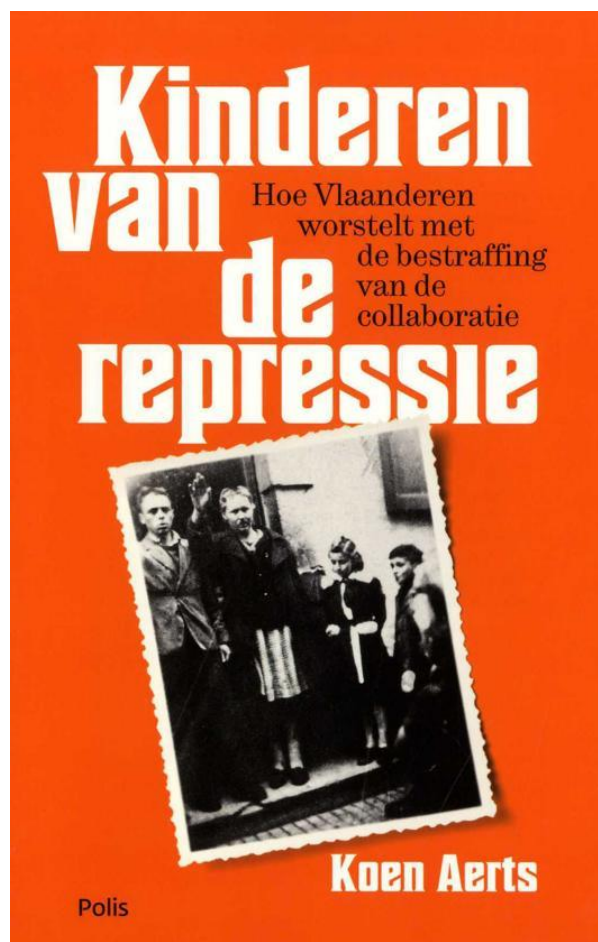
Al in 1947 spreekt een gevangenisalmoezenier over het paradoxale effect van de naoorlogse repressie. In plaats dat verdachten en veroordeelden massaal tot inkeer komen over wat ze tijdens de oorlogsjaren hebben gedaan, stimuleert deze bestraffing juist dat de

'Zwartten' banden voor het leven krijgen en een versterkte afkeer van België. Het feit dat ze gezamenlijk zijn opgesloten is belangrijk voor het ontstaan van een gezamenlijk slachtofferschap en het opnieuw de strijd aangaan.

Als de ouders vrijkomen, begint de strijd om het bestaan, velen moeten van onderaf beginnen. Aerts beschrijft hoe de onderlinge band sterk is en men elkaar helpt met het aan de deur verkopen van huishoudelijke artikelen en andere zaken waar men een centje mee kan verdienen.

Uiteindelijk worden dit soort informele verbanden structurele mantelorganisaties van een zogeheten zwarte zuil, waarvan de leden op basis van het gemeenschappelijke verleden met elkaar 'strategische allianties aangaan, gelijke belangen behartigen en ook grotendeels dezelfde politieke vrienden delen'.

Ook de kinderen zoeken steeds meer verbinding, een fenomeen dat in de documentaire serie over de kinderen al opviel. Opvallend was dat een aantal van hen actief was in de nationalistische jeugdbeweging en dat men daar vrijuit over sprak. Het restant van de collaborerende jeugdbewegingen richtte zich na de bevrijding op het verenigen van de kinderen uit Repressiegezinnen, waarna nieuwe jongerenorganisaties ontstonden. Men leefde in de eigen zuil en ontleende daar steun en versterking van de identiteit aan. Deze situatie is duidelijk anders dan in Nederland, waar de kinderen van foute ouders vooral een behoefte hebben aan een hulporganisatie, reden waarom ook Herkenning nog steeds actief is.

Boekomslag

Aerts schrijft dan ook: 'In Belgium there is hardly anything known about the collaborators' childrens' fate, zo luidt het in 1995 in het eerste Internationale Bulletin van de Stichting Werkgroep Herkenning'. Pas de documentaire en dit boek hebben meer openheid gegeven over het lot van de kinderen van de Repressie. Een ander verschil met de nederlandse situatie is het totaal ontbreken van bemoeienis van de overheid in België met het lot van de kinderen. Er was geen Bijzondere Jeugdzorg en geen gestructureerde opvang als de ouders geïnterneerd waren. Opvallend vind ik dat Aerts niets zegt over het feit dat de kinderen ook geen toegang hebben tot de dossiers van hun ouders. In verband met de gevoelige Vlaams-Waalse verhoudingen blijven die dossiers gesloten. De Belgische kinderen wordt op die manier het louterende effect dat inzage kan hebben, onthouden.

Op dit moment is er wel sprake van een nieuwe publicatiegolf waarin het verleden in familiememoires terloops of uitgebreid aan bod komt. Voor dit boek heeft Koen Aerts gebruik gemaakt van honderden persoonlijke, vaak erg uitvoerige en met correspondentie gedocumenteerde contacten met nabestaanden. Ook zijn ruim honderd gsystematiseerde interviews, afgenomen door bachelorstudenten van de Vakgroep Geschiedenis van de Universiteit Gent in de periode 2013–2017, erin verwerkt. Dit boek is daarom een belangrijk document voor wie over de gevolgen van de collaboratie in België wil lezen.

Cuny Holthuis-Buve

De korte film MOFFENMEID: gemaakt vanuit schaamte maar op zoek naar uw steun

Toen ik mijn oma vertelde dat ik van haar 'geheim' een film ging maken, haalde ze haar schouders op en zei: "Nah, ik zie 't wel." Drie maanden later, we waren inmiddels bezig met het scenario, hoorde ik de angst in haar stem: "Ja maar Raymon, wat ga je dan allemaal met die film doen?". Pas na dit gesprek realiseerde ik mij dat ik de naam en het verhaal van mijn oma niet terloops even kon gaan delen met de wereld.

Mijn naam is Raymon Hilkman en ik zit in het afstudeerjaar van de filmopleiding van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Als klein jongetje was ik al gek op geschiedenis en mijn oma heeft haar levensverhaal al tientallen keren aan mij verteld. Maar ze had nog nooit gesproken over 'hem'. Het bleek dat iedereen van 'hem' wist. Maar dat er niet over 'hem' werd gesproken met oma. Ik begon de gaten in haar verhaal te herkennen en vroeg een keer naar de bewuste 'hem'.

Voorzichtig vertelde ze over de Duitse militair op wie ze stapelverliefd was geworden tijdens de bezetting. Ze raakte in verwachting van deze man en beviel van haar eerste kind in 1944. Hij nam verlof uit Frankrijk om naar hun pasgeboren kind te komen kijken. Achteraf bleek dat dit de laatste keer was dat ze elkaar zagen. Het

gesprek sloot ze af door te vertellen dat hij haar 'grote liefde' was. Eindelijk wist ik ook over het geheim, maar ik wist nog niet alles...

Aan het begin van dit afstudeerjaar spookte het verhaal van mijn oma door mijn hoofd. Ik had nu onderzoek gedaan en zocht haar weer op. Toen ik vragen begon te stellen over haar 'grote liefde' veranderde haar stem en ging haar houding op slot. Ze ontweek mijn vraag over meisjes die na de oorlog waren geknipt. Plots keek ze op en vertelde terloops hoe twee jongens haar naar buiten hadden getrokken om haar kaal te knippen. Gelukkig kwamen ze niet verder dan 2 á 3 lokken omdat haar moeder tussen beiden kwam. Ze had ze hier nog nooit met iemand over gesproken. Ik had de tranen in mijn ogen staan.

Ruim 75 jaar had ze niet over deze dag gesproken en 75 jaar lang had ze haar 'grote liefde' gewist uit haar verhalen en haar leven. Of ze zich er voor schaamde? "Nee hoor". Maar toen ik in de deuropening stond, zei ze: "Je gaat het toch niet aan mensen vertellen?". Ik ben 26 jaar en opgegroeid in een andere tijd. Ik kan mij amper voorstellen dat je altijd een geheim met je meedraagt. Dit alles terwijl mijn oma houdt van haar Duitse geliefde en van haar kind wat daaruit is voortgekomen. Je schaamt je niet, maar je moet je schamen.

Exact deze strijd is de basis voor mijn korte film 'MOFFENMEID', waarmee ik dit jaar afstudeer als regisseur. Een film over moeder en dochter, over het verliezen van controle en vooral over moederschap. Het is een film over een moeder die gebukt gaat onder schaamte, nadat haar zwangere dochter is kaalgeschoren tijdens de bevrijding. Een dochter, die eigenlijk net als de rest van het gezin, door wil gaan met haar leven, maar wordt tegengehouden door haar moeder. Ons hoofdpersonage, de moeder, staat voor een moeilijke keuze: leven in schaamte of kiezen voor haar dochter en kleinkind?

Beeld uit de promotievideo [Cinecrowd.com/moffenmeid](https://www.cinecrowd.com/moffenmeid)

Het is een ambitieus project met de meidagen van '45 als decor. Samen met een geweldig team van medestudenten en ervaren professionals doen wij er alles aan om van 'Moffenmeid' een prachtige film te maken. Maar dat kunnen wij niet zonder uw hulp! Twee jaar lang heb ik al mijn spaargeld opzij gezet, maar dit is

nog niet genoeg. Daarom zijn we begonnen met een inzamelactie/crowdfunding en hopen dat u iets wilt bijdragen aan 'Moffenmeid'! Door uw steun helpt u niet enkel mee aan het realiseren van 'Moffenmeid', maar ontvangt u ook mooie prijzen. Onze inzamelactie loopt af op vrijdag 5 april 2019 en de film zal na de zomer in première gaan op het Nederlands Filmfestival in Utrecht. Bekijk op onze website

(www.cinecrowd.com/moffenmeid) de promotievideo om een sfeerimpressie van de film te krijgen en lees hier ook meer over ons team.

Elke bijdrage, klein of groot, brengt ons dichterbij het vertellen van dit bijzondere verhaal!

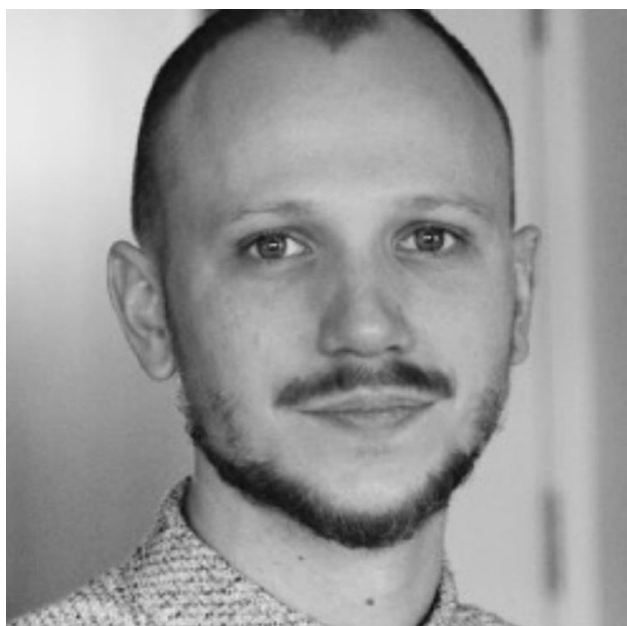
Met vriendelijke groet,
Raymon Hilkmán

Website: www.cinecrowd.com/moffenmeid of doneer op NL55 RABO 0334432367 t.n.v. Raymon Hilkmán.

Contact Raymon Hilkmán:
raymon_hilkmán@hotmail.com of 06 52 53 63 89

Volg ons op Facebook: Moffenmeid

Volg ons op Instagram: moffenmeid.defilm

Raymon Hilkmán

Tentoonstelling Nach Holland

Ik bracht op 9 februari 2019 een bezoek aan de foto tentoonstelling Nach Holland in het Verzetsmuseum in Amsterdam. Gerard Groeneveld, kenner en verzamelaar, gaf daar een rondleiding door de tentoonstelling. De foto's in de tentoonstelling zijn afkomstig uit de collectie van Gerard Groeneveld. De inhoud is gebaseerd op het boek Nach Holland. De tentoonstelling is te zien van 1 februari t/m 19 mei 2019.

Nach Holland toont ruim 150 van deze amateurs foto's, die deels nooit eerder zijn gepubliceerd over de meidagen van 1940 door Duitse ogen. Door Nederlanders zijn vrijwel geen foto's gemaakt van de Duitse invasie in mei 1940. De Duitse soldaten hadden niet alleen wapens maar ook fototoestellen bij zich. Zij maakten duizenden foto's van de veldtocht door Nederland. Nach Holland is gevuld met foto's welke door Duitse soldaten werden gemaakt gedurende de inval in Nederland. Amateurfotografie had in Duitsland een ontzettende vlucht genomen. Hierdoor was menig Duitser vertrouwd met het gebruik van een camera. De foto's geven een unieke inkijk in het authentieke, traumatische beeldmateriaal van de vijf meidagen van 1940. Onderzoeker Gerard Groeneveld spoorde in tien jaar dit bijzondere beeldmateriaal op in honderden fotoalbums. De foto's komen uit privé collecties van Duitse soldaten en zijn daardoor hier voor het eerst te zien. Het boek Nach Holland is in de museumwinkel te koop.

Bron: Fotomateriaal Verzetsmuseum/

Een impressie van Nach Holland is ook te zien op www.verzetmuseum.org

Lenie Degen

Recensie Puin en Vriendschap
door Jan Wagner
2010 Uitgevers ISBN 9789490951467

Dit autobiografische verslag werd ons toegestuurd door de schrijver Jan Wagner. Wagner is een Rotterdams kunstenaar wiens werk geïnspireerd is door de verwoestingen in Rotterdam ten gevolge van de bombardementen in WOII. Het boek is een verzameling van terugblikken op de mensen die voor Wagner belangrijk zijn geweest voor zijn persoonlijke en artistieke ontwikkeling. Interessant voor ons is vooral de beschrijving van het 'foute' verleden van zijn ouders en de gevolgen daarvan voor het gezin.

Zijn vader kwam uit een eenvoudig milieu en ging al jong werken in een van oorsprong Duitse technische firma in Den Haag. De Duitse directeur zag wel wat in de ambitieuze jongeman en fungeerde als een soort vader voor hem. Volgens Jan Wagner heeft deze Duitse beïnvloeding er waarschijnlijk toe geleid dat de ouders al begin jaren dertig lid werden van de NSB.

Maar zoals bij velen van ons is over het 'foute' verleden nooit meer gesproken. Niet door de ouders, maar ook zijn oudere zussen, die nog lid waren geweest van de jeugdbeweging, deden er het zwijgen toe. Een burnout brengt hem ertoe om eindelijk de familiegeschiedenis in kaart te gaan brengen. Inzage in de dossiers van zijn ouders in het CABR is daarbij een belangrijk hulpmiddel.

Jan is geboren in 1940 en heeft maar fragmentarische herinneringen aan de oorlog. Het boek begint met de herinnering aan Dolle Dinsdag, wanneer het hele gezin naar Duitsland vertrekt. Niet naar de Lüneburgerheide, maar naar Hannover, waar het moederbedrijf staat van de Duitse firma waar zijn vader werkt. Over de treinreis naar Duitsland en het verblijf in de buurt van Hannover heeft hij fragmentarische beelden, die komen overeen met wat velen van ons hebben meegemaakt: veel beschietingen, schuilen onder de trein, doden. Omdat het gezin zo vlak bij Hannover woont, hebben ze dagelijks met luchtalarm te maken.

In het vroege voorjaar gaat de familie weer richting Nederland, lopend en soms meeliftend met voertuigen van geallieerde militairen, waarbij Jan voor het eerst een zwarte man ziet! Bij Limburg steken ze de grens over en worden de ouders aangehouden en geïnterneerd, de kinderen gaan naar verschillende familieleden in Den Haag.

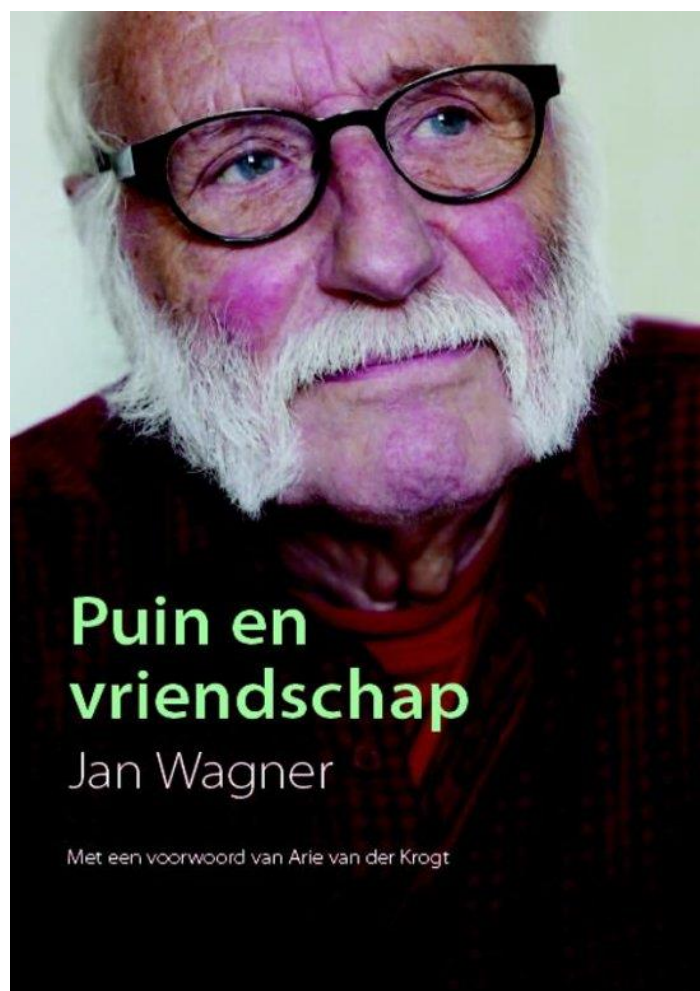
De familie stelt zich loyaal op en heeft zelfs het grootste deel van de inboedel van het huis van Jans ouders kunnen veilig stellen. Als Moeder na negen maanden weer vrij komt probeert ze weer een eigen huishouding op te zetten, iets wat na verloop van tijd ook lukt. Vader komt pas na drie jaar naar huis en Jan heeft moeite om aan deze man te wennen, iets dat nog zijn hele leven door speelt.

Opvallend is dat hij als kind van foute ouders op school en in de buurt nooit last heeft gehad van pesterijen. Vader komt al snel weer aan het werk en de familie verhuist daarvoor naar Rotterdam, de stad die voor Jan heel belangrijk zal worden. Hij vindt er zijn werk, zijn vrouw, zijn artistieke ontwikkeling en zijn vrienden.

Zijn kunst is doordrongen van de verwoestingen van de oorlog, niet alleen wegens de ervaringen van zijn eigen familie, maar ook die van de familie van zijn vrouw, waar twee zusjes door geallieerde bombardementen om het leven kwamen.

Ik las nu pas dat deze bombardementen bij elkaar veel meer doden hebben veroorzaakt dan het Duitse bombardement op Rotterdam. Een boek van een aimabel man, mooi uitgegeven en prettig leesbaar.

Cuny Holthuis-Buve

Boekomslag

Recht uit het hart

In oktober 2018 las Monique van de Laar voor het eerst onderstaand gedicht, wat haar moeder voor haar en haar zus had geschreven in haar dagboek in 2005. Dit gedicht heeft ze nooit met haar dochters gedeeld. Monique heeft dit gedicht voor het eerst voorgedragen op de donateursdag van Stichting Werkgroep Herkenning in Amersfoort gisteren, 30 maart 2019. De aanwezigen werden geraakt door dit ontroerende gedicht. Monique wilde hiermee haar moeder alvast een stukje erkenning en een stem geven. Haar moeder is in haar hoofd nooit vrij geweest... De ouders van Monique zijn beiden kinderen van 'foute' ouders in WOII.

*VOOR MIJN PRACHTIGE, DAPPERE DOCHTERS
geschreven op 6 NOVEMBER 2005*

Zoekend, strijdend, Fysiek en emotioneel lijdend.

*Momenten van kille eenzaamheid, hunkerend naar 't
eind, van de zoektocht naar zichzelf.*

*Zich losworstelend vanuit 't gewelf van hun beperkende
opvoeding met een negatief zelfbeeld als herinnering.*

*Zoekend naar bevestiging, warmte en genegenheid en
naar ', voor de buitenwereld lijkt, bij de verkeerde
personen waarbij ze zichzelf nog niet konden tonen
maar door agressief gedrag uit tomeloze onmacht hun
verdriet en pijn overschreeuwen daarmee zeggend:*

*"Gooi me niet voor de leeuwen ik wil dat je mij ziet met
al m'n ingehouden verdriet, angsten en radeloze
onzekerheid, houd me vast, geef me je begrip en
tederheid!"*

*In hun fysieke volwassenheid van binnen nog
schreeuwend als in de tijd van 't onbegrepen kind dat
eenzaam en alleen een weg in de wereld vindt.*

*Besluiteloos, dan weer 'n zeker weten, groeiend terwijl
telkens oude wonden worden opengereten.*

*Toch wordt heel langzaam met leeuwenmoed de storm
die van binnen woedt*

*steeds meer 't zwijgen opgelegd en laten ze waar ze
aan waren gehecht, hun negatieve zelfbeeld, ontstaan
in hun vroege kinderjaren, in de woelige baren van de
Levenszee ten onder gaan*

*Ook ik sluit me met hen als voorbeeld hierbij aan !!!!!
M'n prachtige meiden en ik, ouwe Grijsje*

*We kunnen en zullen vechten, ieder op z'n Eigen –
Wijze !!*

*Geertruida Maria Weber
26 april 1935 - 23 januari 2017*

Tot in de derde generatie

De kinderen van de kinderen, zij laten steeds vaker van zich horen met hun eigen verhaal en hoe de geschiedenis van hun ouders hun leven heeft beïnvloed.

Monique van de Laar is een van hen, haar boek met de titel „Alles begint met de emotionele erfenis van onze (voor)ouders" komt binnenkort uit en als bijzondere geste doneert zij per verkocht boek €1,- aan Herkenning. Wat een goed initiatief! In het volgende NieuwsBulletin zal haar boek worden besproken.

Informatie over Stichting Werkgroep Herkenning

Secretariaat

Rijksstraatweg 193
1115 AR Duivendrecht
E-mail: secretariaat@werkgroepherkenning.nl
Adreswijzigingen graag doorgeven aan het secretariaat

Telefoon Herkenning en Landelijke hulplefoon 06 33057003

Bestuur

Cuny Holthuis-Buve, voorzitter
Herman Schouten, penningmeester
Frans ten Veen, webbeheerder en ondersteuner bestuur
Jeanne Diele-Staal, secretaris en portefeuillehouder
hulpverlening
Lenie Degen, bestuurslid en hulplefoon
Rosanne Buis, lid en eindredacteur NieuwsBulletin

Redactie Bulletin:

Cuny Holthuis-Buve
Rosanne Buis
Secretariaat@werkgroepherkenning.nl

Website

Voor het laatste nieuws over activiteiten van de Werkgroep Herkenning en over andere zaken die voor de doelgroep van Herkenning van belang kunnen zijn, raadpleeg: www.werkgroepherkenning.nl

Minimum donatie € 25,- per 1 januari 2019

Jarenlang hebben wij het bedrag van de jaarlijkse minimale donatie aan stichting Werkgroep Herkenning niet verhoogd, maar nu zijn we genooddaakt om het bedrag van € 20,- naar € 25,- te verhogen voor donateurs die alle informatie per mail krijgen. De redenen daarvoor zijn de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen die wij hebben genomen naar aanleiding van de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Wilt u het NieuwsBulletin per post krijgen ontvangen, dan verzoeken wij u om net als tot nu toe, € 15,- extra over te maken als tegemoetkoming in de porto- en drukkosten.

Wij hopen dat u hier begrip voor heeft en mocht u betalingsproblemen hebben, neemt u dan gerust contact op met onze penningmeester Herman Schouten via herman.schouten@werkgroepherkenning.nl of via 038 4582224.

Inzage dossiers CABR

Het is voor verwanten/nabestaanden mogelijk om bij het Nationaal Archief in Den Haag een dossier van een familielid in te zien in het Centraal Archief van de Bijzondere Rechtspleging. Daar zijn echter voorwaarden aan verbonden. Voor meer informatie kunt u het secretariaat bellen of mailen.

Uw bijdrage

De redactie bekijkt binnengekomen stukken op: leesbaarheid, consistentie, -lengte van de tekst in verhouding tot de beschikbare ruimte. Indien nodig wordt met de schrijver van de tekst overleg gepleegd. De inhoud van de stukken mag niet strijdig zijn met de doelstellingen van Herkenning. Als een bijdrage van iemand wordt opgenomen, geldt dat de redactie voor de inhoud ervan geen verantwoordelijkheid draagt.

Privacy verklaring Stichting Werkgroep Herkenning

Sinds 25 mei 2018 is de AVG, de Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht. In verband hiermee heeft Herkenning een privacyverklaring opgesteld. Deze vindt op onze website www.werkgroepherkenning.nl. In de privacyverklaring staat onder meer welke persoonsgegevens wij verwerken, met welk doel, hoe lang wij persoonsgegevens bewaren en hoe wij persoonsgegevens beveiligen. Mocht u hierover vragen hebben, dan kunt u hiermee uiteraard terecht bij ons secretariaat.

COLOFON

Het Bulletin is een uitgave van Stichting Werkgroep Herkenning. Het doel van de Werkgroep is het bevorderen van hulpverlening aan hen die in hun persoonlijk en/of maatschappelijk leven moeilijkheden ondervinden, doordat een of beide (groot)ouder(s) aan de kant van de bezetter stond(en) dan wel tot de bezetter behoorde(n) en het bekendheid geven aan de problematiek van deze groepering.

De Werkgroep is niet verbonden aan enige politieke partij, levensbeschouwelijke stroming of kerkelijk genootschap. De Werkgroep distantieert zich nadrukkelijk van elke vorm van of sympathie voor (neo)facisme en (neo)nazisme.